

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА КОМПАРАТИВІСТИКИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ЕЛЕКТРОННІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для студентів 2-го курсу філологічного факультету
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.01 Українська мова та література

Одеса
Астропринт

2023

**УДК 821.161.2'0"1870/1899"(072)
І-907**

Укладач:

Л. Д. Чикур, к. філол. н., доцент,
доцент кафедри української літератури та компаративістики Одеського
національного університету імені І. І. Мечникова

Рецензенти:

А. Т. Малиновський, д. філол. н., доцент,
професор кафедри української літератури та компаративістики Одеського
національного університету імені І. І. Мечникова;

М. Г. Якубовська, к. філол. н, доцент доцент кафедри інформаційної
діяльності та медіа-комунікацій НУ «Одеська політехніка»

Рекомендовано до друку

*Вченою радою філологічного факультету ОНУ імені І. І. Мечникова
(протокол № 3 від 08 листопада 2023 року)*

І907 **Історія** української літератури [Електронний ресурс] :
електронні методичні вказівки для студентів 2-го курсу
філологічного факультету першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.01
Українська мова та література / упоряд.: Л. Д. Чикур. – Одеса :
Астропринт, 2023. – 23 с. – 0,5 МБ.

Методичні вказівки спрямовані на організацію лекцій і практичних
занять з курсу «Історія української літератури». Передбачено тематику
лекційних і практичних занять, питання, що виносяться на обговорення,
зразки тестів для перевірки знань, перелік творів для текстуального
вивчення, рекомендований список основної і додаткової літератури.

Адресовано студентам філологічних спеціальностей.

УДК 821.161.2'0"1870/1899"(072)

© Чикур Л. Д., упорядкування, 2023

ЗМІСТ

Загальні відомості.....	4
Зміст навчальної дисципліни.....	7
Тематика лекцій.....	9
Тематика практичних занять.....	12
Тести для перевірки знань.....	15
Завдання для самостійної роботи.....	23
Питання для підсумкового контролю.....	24
Рекомендована література.....	26

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Історія української літератури 70-90 років XIX ст.» є частиною загального обов'язкового курсу «Історія української літератури».

Мета навчальної дисципліни «Історія української літератури 70 – 90 років XIX століття» – формування в студентів фундаментальних знань з історії української літератури другої половини XIX ст., з'ясування особливостей літературного процесу в Наддніпрянській Україні і в Галичині, розкриття жанрового розмаїття національного письменства й стильової манери письменників, що представляють літературний процес того періоду.

Завдання дисципліни полягає у

-з'ясуванні загальних закономірностей розвитку української літератури 70 – 90 років XIX ст., ідейно-естетичних засад її функціонування;

-вивченні основних проблемно-тематичних та стилістичних рис творчості українських письменників окресленого періоду в порівнянні з попередніми етапами розвитку української літератури та акцентом на тих аспектах поетики, які започаткували певні традиції;

-аналізі найкращих здобутків митців слова в ліриці, прозі, драматургії;

-визначенні місця національного письменства у світовому літературному просторі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Історія української літератури 70 – 90 років XIX століття» студенти повинні

знати:

специфіку літературного процесу другої половини XIX ст., основні віхи розвитку, події та факти літературного процесу другої половини XIX ст.;

етапи історії формування літературознавчих ідей цього періоду розвитку українського письменства;

характерні риси творчості чільних учасників літературного процесу;

місце і значення творчого доробку письменника / письменниці в літературному процесі цього періоду;

особливості створення і функціонування літературних шкіл;

ознаки еволюції окремих літературних родів та жанрів;

особливості літературних напрямів та стилів в українській літературі другої половини XIX ст.

вміти:

визначати місце і роль літератури 70-90-х рр. XIX ст. у літературному процесі України загалом;

визначати основні етапи розвитку, події та факти літературного процесу 70 – 90 років зокрема та другої половини XIX ст. в цілому;

аналізувати етапи історії формування літературознавчих ідей цього періоду розвитку українського письменства;

застосовувати різні методи аналізу літературних родів і жанрів цього періоду;

виявляти розуміння рис творчості основних учасників літературного процесу;

аналізувати основні причини еволюції окремих літературних родів та жанрів;

визначати особливості літературних напрямів та стилів у текстах української літератури другої половини XIX ст.;

аналізувати твори з урахуванням художньої, естетичної та ідейної цілісності, авторської позиції, сучасного прочитання;

виявляти основні, провідні ознаки й домінанти творів;

зіставляти різні погляди на творчість письменника, виявляти здатність доказувати, аргументувати свої твердження про твір;

творчо користуватися джерелами (монографіями, статтями, енциклопедіями, довідниками, словниками термінів тощо);

готувати доповіді, реферати чи дослідження-повідомлення проблемного характеру на літературну тему;

брати участь у фахових дискусіях, аргументовано представляти власний погляд на актуальні та дискусійні питання літературного процесу 70 – 90 років XIX ст.

Курс вивчається у четвертому третьому семестрі очного / заочного відділень філологічного факультету спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.01 Українська мова та література. У навчальних планах на вивчення цього курсу на денній формі навчання відводиться 3 кредити ЄКТС, 90 год: аудиторних 36 год., лекційних 18 год., практичних 18 год., самостійної роботи 54 год. На заочній формі навчання відводиться аудиторних 90 год., лекційних 16 год., самостійної роботи 74 год.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Творчість Івана Франка

Тема 1. Роль І. Франка в історії української літератури та суспільно-культурної думки. Культурно-цивілізаційні й громадсько-політичні ідеї Івана Франка. Огляд еволюції поглядів на державу, культуру, політику. Поняття поступу в історіософії Франка. Міф про Каменяра. Полеміка з Василем Щуратом. Принципи « нової » реалістичної школи. Концепція національного мистецтва.

Тема 2. Рання творчість І. Франка. Галицька літературна традиція. Моралізаторські вірші-сентенції («Божеське в людськiм дусі», «Дві дороги»), баладні варіації традиційних романтичних мотивів («Могила», «Керманич», «Рибак серед моря»), переспіви з Гете («Помста за вбитого»), Гейне («Лицар»), обробка історичних переказів і легенд («Аскольд і Дір під Цар-городом», «Бунт Митуси»). Перша поетична збірка «Балюди і розкази», 1876 (пізніше перевидання «Із літ моєї молодості», 1913). Тяжіння до класичної форми (сонет). Повість «Петрії і Довбушуки» – «документ молодечого романтизму» 1875 – 1876) та її романтично-фантастичний сюжет і вичерпання форми готичного роману.

Тема 3. Рання творчість (продовження). Журнал «Друг» - знаменний факт тогочасного суспільно-культурного життя Галичини. Статті «Поезія і її становисько в наших временах» (1876) і «Література, її завдання і найважливіші ціхи» (1878). Перша в українській літературі натуралістична повість «Воа constrictor» (1880). Новаторська збірка оповідань «Борислав» (1977). Збірка оповідань «Бориславські оповідання» (1899).

Тема 4. Поезія і проза Франка у 80-х роках. Натуралістичний роман «Борислав сміється» (1882). Збірка «З вершин і низин», 1887, 1893 – доповнена. Жанрово-тематичні особливості, ідейне звучання, структура. Поняття ліричного циклу. Історична повість «Захар Беркут». Цикл «Вольні сонети». Цикл «Тюремні сонети». Морально-філософські шукання Франка в поемі-легенді «Смерть Каїна» (1888). Психологічний роман «Лель і Полель» (1887).

Тема 5. Твори 90-х років. Лірична драма «Зів'яле листя» (1896): структура, інтертекст. Морально-повчальний зміст лірики в збірці «Мій Ізмарагд» (1898). Конфлікт, сюжет, жанр твору «Украдене щастя» (1893). Історіософія поем «Іван Вишенський» (1900) та «Мойсей». Притчеві форми та казки «Свинська конституція», «Звірячий бюджет». Проблематика та сюжет суспільно-психологічного роману «Перехресні стежки». Художньо-естетичні особливості збірок «Із днів журби» та «Semper tūo» (1906)

Змістовий модуль 2. Реалізм в українській літературі 80-90-х років ХІХ ст.

Тема 6. Театр корифеїв. З історії українського театру. Літературна та театральна діяльність Марка Кропивницького. Моральні основи конфліктів у

драматичних творах «Дай серцю волю, заведе в неволю», «Глитай, або ж Павук», «Доки сонце вийде». Комедії «Чмир», «На руїнах» у творчому доробку митця. Співпраця Михайла Старицького та Миколи Лисенка (організатори «Товариства українських сценічних аматорів», 1872; опера «Гаркуша» тощо). Історичні контексти драматичних творів М. Старицького: «Маруся Богуславка» (1897), «Оборона Буші» (1898), трилогія «Богдан Хмельницький» (1895 – 1897). М. Старицький – поет. Драматургія 90-х: «Не судилося» (1891), «Талан» (1893), «Розбите серце» (1891).

Тема 7. Іван Тобілевич (Карпенко-Карий). Внесок родини Тобілевичів в історію української літератури та театру. «Наймичка» (1885) – «найтрагічніша драма» митця. Новаторство І. Карпенка-Карого-драматурга у реалістичних п'єсах: «Мартин Боруля» «Сто тисяч» «Хазяїн», «Сава Чалий»

Тема 8. Борис Грінченко як поет і прозаїк. Повісті «Серед темної ночі» та «Під тихими вербами». Історична драма «Серед бурі». Казки «Дурень думкою багатіє», «Сірко». Проблематика байок («Жаби та сонце», «Вовки», «Звіряча рада», «Своя хата»)

Тема 9. Поезія Павла Грабовського, Івана Манжури, Якова Щоголіва. Мотивна організація збірок «Ворскло», «Слобожанщина» Я. Щоголіва. Художній світ І. Манжури. Загальноєвропейська гуманістична концепція суспільного прогресу та образ борця в збірках «Перші струни», «Пролісок» П. Грабовського. Еволюція поетичного таланту П. Грабовського (збірки «З Півночі», «Кобза»).

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Роль І. Франка в історії української літератури та суспільно-культурної думки.

1. Культурно-цивілізаційні й громадсько-політичні ідеї Івана Франка.
2. Огляд еволюції поглядів на державу, культуру, політику.
3. Поняття поступу в історіософії Франка.
4. Міф про Каменяра.
5. Полеміка з Василем Щуратом.
6. Принципи «нової» реалістичної школи.
7. Концепція національного мистецтва.

Лекція 2. Рання творчість І. Франка. Галицька літературна традиція.

1. Моралізаторські вірші-сентенції («Божеське в людським дусі», «Дві дороги»), баладні варіації традиційних романтичних мотивів («Могила», «Керманич», «Рибак серед моря»), переспіви з Гете («Помста за вбитого»), Гейне («Лицар»), обробка історичних переказів і легенд («Аскольд і Дір під Цар-городом», «Бунт Митуси»).
2. Перша поетична збірка «Баляди і розкази», 1876 (пізніше перевидання «Із літ моєї молодості», 1913).
3. Тяжіння до класичної форми (сонет). Повість «Петрії і Довбушуки» – «документ молодечого романтизму» 1875 – 1876) та її романтично-фантастичний сюжет і вичерпання форми готичного роману.

Лекція 3. Рання творчість І. Франка.

1. Журнал «Друг» – знаменний факт тогочасного суспільно-культурного життя Галичини.
2. Статті «Поезія і її становисько в наших временах» (1876) і «Література, її завдання і найважливіші ціхи» (1878).
3. Перша в українській літературі натуралістична повість «Воа constrictor» (1880).
4. Новаторська збірка оповідань «Борислав» (1977). Збірка оповідань «Бориславські оповідання» (1899).

Тема 4. Поезія і проза Франка у 80-х роках.

1. Натуралістичний роман «Борислав сміється» (1882).
2. Збірка «З вершин і низин», 1887, 1893 – доповнена.
3. Жанрово-тематичні особливості, ідейне звучання, структура.
4. Поняття ліричного циклу.
5. Історична повість «Захар Беркут».
6. Цикл «Вольні сонети». Цикл «Тюремні сонети».

7. Морально-філософські шукання Франка в поемі-легенді «Смерть Каїна» (1888).
8. Психологічний роман «Лель і Полель» (1887).

Тема 5. Твори 90-х років.

1. Лірична драма «Зів'яле листя» (1896): структура, інтертекст.
2. Морально-повчальний зміст лірики в збірці «Мій Ізмарагд» (1898).
3. Конфлікт, сюжет, жанр твору «Украдене щастя» (1893).
4. Історіософія поем «Іван Вишенський» (1900) та «Мойсей».
5. Притчеві форми та казки «Свинська конституція», «Звірячий бюджет».
6. Проблематика та сюжет суспільно-психологічного роману «Перехресні стежки».
7. Художньо-естетичні особливості збірок «Із днів журби» та «Semper tūro» (1906)

Тема 6. Театр корифеїв.

1. З історії українського театру.
2. Літературна та театральна діяльність Марка Кропивницького.
3. Моральні основи конфліктів у драматичних творах «Дай серцю волю, заведе в неволю», «Глитай, або ж Павук», «Доки сонце вийде».
4. Комедії «Чмир», «На руїнах» у творчому доробку митця. Співпраця Михайла Старицького та Миколи Лисенка (організатори «Товариства українських сценічних аматорів», 1872; опера «Гаркуша» тощо). Історичні контексти драматичних творів М. Старицького: «Маруся Богуславка» (1897), «Оборона Буші» (1898), трилогія «Богдан Хмельницький» (1895 – 1897). М. Старицький – поет.
5. Драматургія 90-х: «Не судилося» (1891), «Талан» (1893), «Розбите серце» (1891).

Тема 7. Творчість Івана Тобілевича (Карпенко-Карий).

1. Внесок родини Тобілевичів в історію української літератури та театру.
2. «Наймичка» (1885) – «найтрагічніша драма» митця.
3. Новаторство І. Карпенка-Карого-драматурга у реалістичних п'єсах: «Мартин Боруля» «Сто тисяч» «Хазяїн», «Сава Чалий».

Тема 8. Борис Грінченко як поет і прозаїк.

1. Повісті «Серед темної ночі» та «Під тихими вербами».
2. Історична драма «Серед бурі». Казки «Дурень думкою багатіє», «Сірко».
3. Проблематика байок («Жаби та сонце», «Вовки», «Звіряча рада», «Своя хата»).

Тема 9. Поезія Павла Грабовського, Івана Манжури, Якова Щоголіва.

1. Мотивна організація збірок «Ворскло», «Слобожанщина» Я. Щоголіва.

2. Художній світ І. Манжури.
3. Загальноєвропейська гуманістична концепція суспільного прогресу та образ борця в збірках «Перші струни», «Пролісок» П. Грабовського. Еволюція поетичного таланту П. Грабовського (збірки «З Півночі», «Кобза»).

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Заняття 1 (2 год)

Роль І. Франка в історії української літератури та суспільно-критичної думки

Питання для обговорення:

1. І. Франко – титан думки
2. Місце І. Франка в літературному процесі другої половини ХІХ ст.
3. І. Франко-критик
4. І. Франко-редактор
5. І. Франко-перекладач
6. І. Франко-громадський діяч.

Література до заняття:

Заняття 2 (2 год)

Рання творчість І. Франка

1. Моралізаторські вірші-сентенції І. Франка.
2. Переспіви з Гете, Гейне, обробка історичних переказів і легенд («Аскольд і Дір під Цар-городом», «Бунт Митуси»).
3. Огляд художніх особливостей збірки «Баляди і розкази».
4. Сонети у ранній поезії І. Франка.

Література до заняття:

Заняття 3 (2 год)

Рання творчість І. Франка (ч.2)

1. Повість І. Франка «Борислав сміється»
2. Цикл «Бориславські оповідання»
3. Співпраця І. Франка з журналом «Друг».

Література до заняття

Заняття 4 (2 год)

Поезія і проза І. Франка 80-х рр. ХІХ ст.

1. Натуралістичний роман «Борислав сміється» (1882).
2. Збірка «З вершин і низин»: аналіз засобів виразності
3. Поняття ліричного циклу. Цикли у збірці «З вершин і низин»
4. Історична повість «Захар Беркут».
5. Цикл «Вольні сонети». Цикл «Тюремні сонети».

Література до заняття

Заняття 5 (2 год)

Твори І. Франка 90-х рр. ХІХ ст.

1. Збірка інтимної лірики «Зів'яле листя» (1896): структура, інтертекст.
2. Морально-повчальний зміст лірики в збірці «Мій Ізмарагд» (1898).
3. Конфлікт, сюжет, жанр драми «Украдене щастя» (1893).
4. Історіософія поем «Іван Вишенський» (1900) та «Мойсей».
5. Притчові форми та казки «Свинська конституція», «Звірячий бюджет».
6. Проблематика та сюжет суспільно-психологічного роману «Пережесні стежки».

Література до заняття

Заняття 6 (2 год)

Творчість театру корифеїв.

1. Творчість Марка Кропивницького. Моральні основи конфліктів у драматичних творах «Дай серцю волю, заведе в неволю», «Глитай, або ж Павук», «Доки сонце вийде».
2. Комедії «Чмир», «На руїнах» у творчому доробку М. Кропивницького
3. Співпраця Михайла Старицького та Миколи Лисенка.
4. Драматургія 90-х: «Не судилося» (1891), «Талан» (1893), «Розбите серце» (1891) (огляд)

Література до заняття

Заняття 7 (2 год)

Творчість І. Карпенка-Карого (Тобілевича)

1. Внесок родини Тобілевичів в історію української літератури та театру.

2. «Наймичка» (1885) – «найтрагічніша драма» митця.
3. Новаторство І. Карпенка-Карого-драматурга у реалістичних п'єсах: «Мартин Боруля», «Сто тисяч», «Хазяїн», «Сава Чалий».
4. Художні особливості драматургії митця.

Література до заняття

Заняття 8 (2 год)

Творчість Б. Грінченка як поета і прозаїка

1. Ідейно-художній аналіз повістей «Серед темної ночі» та «Під тихими вербами».
2. Історична драма «Серед бурі». Казки «Дурень думкою багатіє», «Сірко». Художні особливості творів
3. Проблематика байок («Жаби та сонце», «Вовки», «Звіряча рада», «Своя хата»).

Література до заняття

Заняття 9 (2 год)

Поезія Павла Грабовського, Івана Манжури, Якова Щоголіва

1. Мотивна організація збірок «Ворскло», «Слобожанщина» Я. Щоголіва.
2. Художній світ І. Манжури.
3. Загальноєвропейська гуманістична концепція суспільного прогресу та образ борця в збірках «Перші струни», «Пролісок» П. Грабовського. Еволюція поетичного таланту П. Грабовського (збірки «З Півночі», «Кобза»).

Література до заняття

ЗРАЗКИ ТЕСТІВ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

1. Правильним є твердження
А) І. Франко народився у Львові;
Б) перша збірка поета називалася «Балади і розкази»;
В) І. Франко був двічі заарештований;
Г) І. Франко став засновником журналу «Русалка Дністровая».
2. Початок літературної діяльності Франка припадає на...
А) дитячі роки;
Б) роки навчання в гімназії;
В) університетські роки;
Г) початок ХХ століття.
3. Уособленням образу «вічного революціонера» у поезії «Гімн» є усі зазначені поняття, окрім...
А) думка;
Б) воля;
В) честь;
Г) наука.
4. Жанр збірки «Зів'яле листя». автор визначав як...
А) ліричний щоденник;
Б) лірична трагедія;
В) драма серця;
Г) лірична драма.
5. Серед жінок, оспіваних у збірці «Зів'яле листя», немає...
А) Ольги Рошкевич;
Б) Ольги Хоружинської;
В) Целіни Жуковської;
Г) Юзефи Дзвонковської.
6. Віршовий розмір поезії «Гімн» («Вічний революціонер»)
А) ямб;
Б) хорей;
В) дактиль;
Г) анапест.
7. Заспівом до збірки «З вершин і низин» стала поезія
А) «Каменярі»;
Б) «Гімн»;

- В) «Гримить»;
- Г) «Декадент».

8. Слова «Я є мужик, пролог, не епілог» взяті із твору

- А) «Гімн»;
- Б) «Сікстинська мадонна»;
- В) «Легенда про вічне життя»;
- Г) «Декадент».

9. Строфічна будова прологу до поеми «Мойсей»

- А) сонет;
- Б) терцина;
- В) білий вірш;
- Г) катрен.

10. Серед порушених у поемі «Мойсей»

- А) історичний шлях надії;
- Б) особистість і її роль в історії;
- В) роль поета і поезії у житті суспільства;
- Г) пробудження національної свідомості.

11. Трагедія Мойсея полягає в

- А) нерозумінні його людей;
- Б) слабкості духу;
- В) старості;
- Г) підступних ворогах.

12. Співом, «тугою повитим», та повним віри, І. Франко називає

- А) поему «Мойсей»;
- Б) поезію «Гімн»;
- В) поезію «Чого являєшся мені у сні»;
- Г) драму «Украдене щастя».

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Назва теми /види завдань	Кількість годин (очна)	Кількість годин (заочна)
1	Підготувати повідомлення на тему: «Специфіка реалізму в українській літературі другої половини ХІХ ст.»	6	8
2	Підготувати презентацію на тему «Кохані жінки Івана Франка та їхні художні образи»	6	8
3	Підготувати доповідь на тему «Еволюція І. Франка-лірика». Вивчити напам'ять дві поезії.	6	8
4	Підготувати реферат «Роман С. Процюка про Івана Франка. Біографічні контексти»	6	10
5	Проект «Тема аб'юзу у літературно-художній оптиці Івана Франка»	6	6
6	Підготуватися до дискусії «І. Франко-Каменяр?» (обов'язково прочитати працю Т. Гундорової https://core.ac.uk/download/pdf/38339554.pdf)	6	10
7	Написати доповідь на тему «Корифеї українського театру» (обрати постатьтор на вибір)	6	8
8	Записати відповідь на проблемне питання: «У яких жанрах талант Б. Грінченка виявився найяскравіше? Відповідь обґрунтуйте»	6	8
9	Законспектувати статті І. Франка 1. Франко І. Старе й нове в сучасній українській літературі Антологія української літературно-критичної думки ХХ століття Упор. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. С. 99 – 114. 2. Франко І. Принципи і безпринципність Антологія української літературно-критичної думки ХХ століття Упор. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. С. 95 – 99.	6	8

	3. Франко І. З останніх десятиліть ХІХ в. Антологія української літературно-критичної думки ХХ століття Упор. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. С. 49 – 95.		
	Разом	54	74

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Роль І. Франка в історії української літератури та суспільно-культурної думки. Культурно-цивілізаційні й громадсько-політичні ідеї Івана Франка. Огляд еволюції поглядів на державу, культуру, політику. Поняття поступу в історіософії Франка. Міф про Каменяра. Полеміка з Василем Щуратом. Принципи «наної» реалістичної школи. Концепція національного мистецтва І. Франка.
2. Рання творчість І. Франка. Галицька літературна традиція. Моралізаторські вірші-сентенції («Божеське в людськiм дусі», «Дві дороги»), баладні варіації традиційних романтичних мотивів («Могила», «Керманич», «Рибак серед моря»).
3. Переспіви І. Франка з Гете («Помста за вбитого») та Гейне («Лицар»).
4. Художня інтерпретація І. Франком історичних переказів і легенд («Аскольд і Дір під Цар-городом», «Бунт Митуси»).
5. Перша поетична збірка І. Франка «Баляди і розкази», 1876 (пізніше перевидання «Із літ моєї молодості», 1913). Тяжіння до класичної форми (сонет). Повість «Петрії і Довбушуки» – «документ молодечого романтизму» (1875 – 1876) та її романтично-фантастичний сюжет і вичерпання форми готичного роману.
6. Діяльність І. Франка у журналі «Друг» – знаменний факт тогочасного суспільно-культурного життя Галичини.
7. Проблематика статей І. Франка «Поезія і її становисько в наших временах» (1876) і «Література, її завдання і найважливіші ціхи» (1878).
8. Перша в українській літературі натуралістична повість «Воа constrictor» (1880) І. Франка.
9. Художнє новаторство збірки оповідань «Борислав» (1977) І. Франка.
10. Архітектоніка та сюжетно-композиційні особливості збірки «Бориславські оповідання» (1899) І. Франка.
11. Поезія і проза Франка у 80-х роках. Загальна характеристика.
12. Поетика натуралістичного роману «Борислав сміється» (1882) І. Франка.
13. Збірка І. Франка «З вершин і низин», 1887, 1893 – доповнена. Жанрово-тематичні особливості, ідейне звучання, структура. Поняття ліричного циклу.
14. Історична повість «Захар Беркут» І. Франка як діалог з минулим і майбутнім.
15. Цикли «Вольні сонети» та «Тюремні сонети» І. Франка.
16. Морально-філософські шукання Франка в поемі-легенді «Смерть Каїна» (1888).
17. Психологічний роман «Лель і Полель» (1887) І. Франка.
18. Лірична драма І. Франка «Зів'яле листя» (1896): структура, інтертекст.
19. Морально-повчальний зміст лірики в збірці «Мій Ізмарагд» (1898) І. Франка.
20. Конфлікт, сюжет, жанр твору «Украдене щастя» (1893) І. Франка.

21. Історіософія поем «Іван Вишенський» (1900) та «Мойсей» І. Франка.
22. Притчеві форми та казки «Свинська конституція», «Звірячий бюджет» І. Франка.
23. Проблематика та сюжет суспільно-психологічного роману «Перехресні стежки» І. Франка.
24. Художньо-естетичні особливості збірок «Із днів журби» та «Semper tūo» І. Франка.
25. Реалізм в історії української літератури ХІХ століття.
26. Театр корифеїв : постаті та їхня роль в історії українського театру.
27. Літературна та театральна діяльність Марка Кропивницького. Моральні основи конфліктів у драматичних творах «Дай серцю волю, заведе в неволю», «Глитай, або ж Павук», «Доки сонце вийде». Комедії «Чмир», «На руїнах» у творчому доробку митця.
28. Співпраця Михайла Старицького та Миколи Лисенка (організатори «Товариства українських сценічних аматорів», 1872; опера «Гаркуша» тощо). Історичні контексти драматичних творів М. Старицького: «Маруся Богуславка» (1897), «Оборона Буші» (1898), трилогія «Богдан Хмельницький» (1895 – 1897).
29. М. Старицький – поет. Специфіка ліричного героя. Провідні мотиви.
30. Драматургія М. Старицького 90-х: «Не судилося» (1891), «Талан» (1893), «Розбите серце» (1891).
31. Іван Тобілевич (Карпенко-Карий). Внесок родини Тобілевичів в історію української літератури та театру. «Наймичка» (1885) – «найтрагічніша драма» митця. Новаторство І. Карпенка-Карого-драматурга у реалістичних п'єсах: «Мартин Боруля» «Сто тисяч» «Хазяїн».
32. Поетика п'єси М. Старицького «Сава Чалий».
33. Борис Грінченко як поет і прозаїк.
34. Повісті «Серед темної ночі» та «Під тихими вербами» Б. Грінченка: особливості змісту і форми.
35. Б. Грінченко. Історична драма «Серед бурі». Жанрові особливості казок «Дурень думкою багатіє», «Сірко». Проблематика байок («Жаби та сонце», «Вовки», «Звіряча рада», «Своя хата»)
36. Художні особливості поезії 80-90-х ХІХ ст.
37. Мотивна організація збірок «Ворскло», «Слобожанщина» Я. Щоголіва.
38. Художній світ І. Манжури.
39. Загальноєвропейська гуманістична концепція суспільного прогресу та образ борця в збірках «Перші струни», «Пролісок» П. Грабовського.
40. Еволюція поетичного таланту П. Грабовського (збірки «З Півночі», «Кобза»).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Демченко Н. Історія української літератури другої половини ХІХ століття Київ, 2021. URL : http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/2434/1/iloverpdf%20Укр_літ%2C2%20пол%2019%20ст.pdf (дата звернення 09. 08. 2022)
2. Іванишин П. Іван Франко і національне буття: герменевтичні акценти: монографія. Дрогобич : Посвіт, 2016. 172 с.
3. Іванишин П. Іван Франко і теорія постколоніалізму. Нагуєвицькі читання – 2009: Іван Франко і парадигми соціально-гуманітарних наук початку ХХІ століття: м-ли Всеукр. наук. конф. (Нагуєвичі, 28–29 серпня 2009 р.). Дрогобич : Посвіт, 2010. С. 82–96.
4. Історія української літератури ХІХ ст. У 12 томах. Т. 7. Література 80 – 90 х років ХІХ століття. Кн. 1. За ред. Дончика В. Київ : Наукова думка, 2020. 532 с.
5. Історія української літератури ХІХ ст. У 12 томах. Т. 7. Література 80 – 90 х років ХІХ століття. Кн. 2. За ред. Дончика В. Київ : Наукова думка, 2021. 504 с.
6. Історія української літератури: методичні рекомендації / уклад. Н. М. Урсані, М. А. Реутова, В. А. Просалова, О. Є. Соловей, О. В. Пуніна. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 172 с.
7. Легкий М. Проза Івана Франка: поетика, естетика, рецепція в критиці : монографія / науковий редактор Євген Нахлік ; ДУ «Інститут Івана Франка НАН України» ; Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів : ЛНУ, 2021. 608 с.
8. Легкий М. Техніка «потoku свідомості» в художній прозі Івана Франка. Питання літературознавства: науковий збірник. Чернівці : ЧНУ, 2014. Вип. 90. С. 98– 108.
9. Микитюк В. Іван Франко і методика викладання української літератури: навчально-методичний посібник. Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2014. 200 с.
10. Наєнко М. Художня література України: від міфів до модерної реальності. Київ : Просвіта, 2012. 1088 с.

Додаткова

1. Агеєва В. Чоловічий псевдонім і жіноча незалежність (спроба гінокритики) http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/13885/Aheieva_Cholovichyi_psevdonim_i_zhinocha_nezalezhnist_sproba_hinokrytyky.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення 02.08. 2022)
2. Агеєва В. Мистецтво інтерпретації. Антологія української літературно-

- критичної думки першої половини ХХ століття. Упор. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. С. 5 – 46.
3. Агеєва В. «Українство на літературних позовах з Московщиною»: Іван Нечуй-Левицький. За лаштунками імперії. Есеї про українсько-російські культурні відносини. Київ : Віхола, 2021. С. 91 – 110.
 4. Бацевич Ф. Елементи «тваринного нарративу» в оповіданнях Івана Франка. Бацевич Ф. Український одивнений художній текст: лінгвістичні виміри: монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. С. 277 – 285.
 5. Бунтарки: нові жінки та модерна нація. Упор. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2020. 368 с.
 6. Гнатюк М. І. Франко і питання теорії літератури. Київ : Академвидав, 2010. 240 с.
 7. Дзюба Т. Принцип фольклорно-етнографічної достовірності від Андрія Царинного до Пантелеймона Куліша. Слово і час. 2016. № 4. С. 41 – 47.
 8. Діалог і діалогічність в українській літературі ХІХ – ХХ ст. За ред. Н. Малютіної. Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2013. 288 с.
 9. Єсипенко Д. Повісті Бориса Грінченка «Серед тихої ночі» та «Під тихими вербами»: історія текстів і тексти в історії. Київ : Наукова думка, 2015. 154 с.
 10. Жулинський М. Українська література. Творці і твори. Київ : Либідь, 2011. 1152 с.
 11. Зубрихіна О. Композиційні особливості історичної повісті Марка Вовчка «Маруся». Слово і час. 2018. №3. С. 59 – 69.
 12. Іван Франко: Тексти. Факти. Інтерпретації : зб. наук. пр. / НАН України, Ін-т Івана Франка, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка ; [редкол.: М. Жулинський (голова) та ін. ; відп. ред. та упоряд. Є. Нахлік]. Київ ; Львів : [б.в.], 2011. Вип. 1 : Огляди. Статті. Твори. Листування. Спогади. Бібліографія. 2011. 439 с.
 13. Ільницький М. Маркіян Шашкевич у поетичних текстах Івана Франка. Слово і час. 2011. №10. С. 60 – 65.
 14. Ковалець Л. Театр як життя: драма Юрія Федьковича «Довбуш» в аспекті біографічному. Слово і час. 2011. № 10. С. 65 – 73.
 15. Ковалів Ю. Українська проза на шляху від епізації до ліризації. Історія української літератури кінець ХІХ – поч. ХХІ ст. У десяти томах. Т. 2 У пошуках іманентного сенсу. Київ : Академія, 2013. С. 9 – 58.
 16. Ковалів Ю. Передумови формування українського модернізму Історія української літератури кінець ХІХ – поч. ХХІ ст. У десяти томах. Т. 1. У пошуках іманентного сенсу. Київ : Академія, 2013. С. 29 – 131.
 17. Ковалів Ю. Іван Франко (проза) Історія української літератури кінець ХІХ – поч. ХХІ ст. У десяти томах. Т. 2 У пошуках іманентного сенсу. Київ : Академія, 2013. С. 99 – 135.

18. Ковалів Ю. Іван Франко (лірика) Історія української літератури кінець ХІХ – поч. ХХІ ст. У десяти томах. Т. 1. У пошуках іманентного сенсу. Київ : Академія, 2013. С. 265 – 339.
19. Корнійчук В. “Якби ти знав, як много важить слово...” (Новаторство лірики Івана Франка). Дивослово. 2016. № 7–8. С. 51–55. URL : https://dyvoslovo.com.ua/archive/07-08_2016/statya_11/ (дата звернення: 09.07.2022).
20. Кравець Я. Іван Франко та іспанська література. Слово і час. 2012. №6. С. 19 – 29.
21. Левчик Н. Поетичний світ Бориса Грінченка. Слово і час. 2019. № 12. С. 33 – 44.
22. Легкий М. Проза Івана Франка початку ХХ століття: проблеми теодицеї. Слово і час. 2015. № 6. С. 3 – 11.
23. Назарець В. Жанрово-тематичні різновиди послання в українській адресованій ліриці ХІХ – ХХ століть. Слово і час. №3. 2013. С. 55 – 64.
24. звільнення від ілюзій. Панченко В. Літературний ландшафт України. ХХ століття. Київ : Ярославів Вал, 2019. С.11 – 21.
25. Панченко В. Чи був Іван Франко «непримиренним антимодерністом»? Панченко В. Літературний ландшафт України. ХХ століття. Київ : Ярославів Вал, 2019. С. 21 – 34.
26. Петров В. Микола Зеров та Іван Франко (До історії історико-літературних взаємовідносин) Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття. Упор. Агеєва В. Київ : Смолоскип, 2016. С. 805 – 824.
27. Печарський А. У літературознавчих лабіринтах психоаналітичного методу дослідження. Слово і час. 2011. № 6. С. 13 – 25.
28. Сабат Г. Про свиню, звірячий парламент і встидливу опозицію: сатирично-політичні казки Івана Франка. Слово і час. 2010. № 5. С. 38 – 46.
29. Саєнко В. Із зв'язків Івана Франка зі скандинавськими літературами. Саєнко В. Українська література ХХ ст.: діапазон творчих голосів і мистецьких відкриттів. Львів : Піраміда, 2016. С. 39 – 52.
30. Скорина Л. Мислитель, Каменяр, Мойсей: літературна репутація Франка Скорина Л. «Гомін і відгомін»: дискурс інтертекстуальності в українській літературі 1920 – х років. Черкаси : Брама-Україна, 2019. С. 439 – 351.
31. Стереометрія тексту: Студії над поетичними творами Івана Франка. Упор. Б. Тихолоз. Львів : НАН України, 2010. 288 с.
32. Ткачук О. Відлуння стоїчної філософії в ліриці Івана Франка. Слово і час. 2015. № 11. С. 36 – 43.
33. Тобілевич С. Корифеї українського театру. URL: https://www.etnolog.org.ua/pdf/ebiblioteka/mystectv/teatr/tobilevich_s_korifei_ukrainskogo_teatru_portreti_s_pogadi.pdf (дата звернення 01.08.2023)

34. Франко І. З останніх десятиліть ХІХ в. Антологія української літературно-критичної думки ХХ століття Упор. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. С. 49 – 95.
35. Франко І. Принципи і безпринципність Антологія української літературно-критичної думки ХХ століття Упор. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. С. 95 – 99.
36. Франко І. Старе й нове в сучасній українській літературі. Антологія української літературно-критичної думки ХХ століття Упор. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. С. 99 – 114.
37. Чикур Л. Д., Дурбалова І. О. Культурні трансформації світогляду українського народу (на прикладі казок О. Стороженка та І. Франка). Scientific research in the modern world. Proceedings of the 10th International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Toronto, Canada. 2023. Pp. 134–141.
38. Шевченко Т., Чикур Л., Казанова О. Українські класики як об'єкт художнього осмислення в нарисах та есеях О. Гончара. Закарпатські філологічні студії. 2022. Вип. 26. Т. 2. С. 231–237.
39. Шкандрій М. Іван Франко Шкандрій М. Євреї в українській літературі: зображення та ідентичність. Пер. з англ. Н. Комарової. Київ : Дух і літера, 2019. С. 106 – 121.
40. Юрчук О. У тіні імперії. Українська література у світлі постколоніальної теорії. Київ : Вид. центр «Академія», 2013. 224 с.

Електронні інформаційні ресурси

<http://dspace.nbuv.gov.ua/>

Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України є бібліотекою відкритого доступу і передбачає безкоштовний доступ читачів до наукової інформації в інтернеті за ключовим словом, назвою публікації, автором тощо.

<http://chtyvo.org.ua/>

онлайн-бібліотека україномовної літератури.

<https://il-journal.com/index.php/journal/issue/view/212>

«Слово і час» – науково-теоретичний журнал академічного літературознавства.

<https://chytomo.com>

портал про культуру читання та новинки книговидання.

<https://pen.org.ua>

Український осередок Міжнародного ПЕН-клубу

<https://osvita.ua/school/literature/f/76550/>

Літературно-критичні статті І. Франка

<https://dimfranka.lviv.ua/>

Музей Дім Франка

Навчальне видання

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ЕЛЕКТРОННІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для студентів 2-го курсу філологічного факультету
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.01 Українська мова та література

Укладач

Чикур Лілія Дмитрівна

В авторській редакції

Затвердж. авт. 09.11.2023. Шрифт Times New Roman.
Системні вимоги: операційна система сумісна з програмним
забезпеченням для читання файлів формату PDF.
Обсяг 0,5 МБ. Зам. 941

Видавець та виготовлювач
Видавництво і друкарня «Астропринт»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1373
від 28.05.2003 р.
65091, м. Одеса, вул. Розумовська, 21, Україна
Тел.: (0482) 37-14-25, 33-07-17 (048) 7-855-855,
e-mail: astro_print@ukr.net www.astroprint.ua